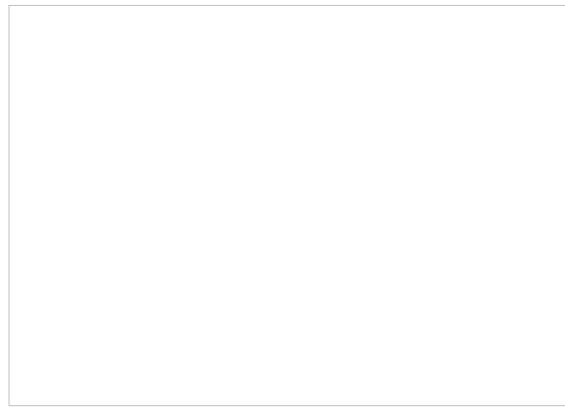

Selef-salyhyň ýoluna eýermek wäjipdir.

Hamd ýeke-täk Allaha degişlidir. Biz Ondan bize kömek bermegini hem-de bizi bagışlamagyny soraýarys. Nebislerimiziň şerinden, amallarymyzyň ýamanyndan Onuň penasyna ýüzlenýär. Allah kimi dogry ýola salsa ony azaşdyrjak ýokdur, kimi azaşdyrsa-da ony dogry ýola saljak ýokdur. Yeke-täk hem-de şärigi bolmadık Allahdan başga hak ilahyň ýokdugyna we Muhammediň hem Onuň bendesi we ilçe sidigine şayatlyk edýärin.

Şany belent Allah hezreti Pygamberiň (sallallahu aleýhi wesellem) dünýäden ötmegi bilen bize Yslam dinini kämil kyldy. Bu diniň kämilligi we tamamlanmagy bilen hem nygmatyny bize doly ýetirdi. Allah Öz Kitabyny we Pygamberinif Sünnetini gorap saklamagy äht edişi ýaly, Kitap we Sünnetiň söz şekillerini we manylaryny hem aýap saklady. Allahyň dinini gerdenlerinde göterijiler, wahysyn¹ goraýjylar bolmalary üçin ýörte ärler döredip, olary bu ymmatyň iň pæk ýüreklileri we çuññur ylymlylary etmegi hem Allahyň (azze we jelle) Kuran we Sünneti gorap saklamagynyň bir görnüşi bolup durýar. Allah bütin ymmata ine şol ärleriň ýoluna eýermegi we yzlaryna düşmegi wajyp edip, olaryň ýolundan aýra düşüp, ugur-tärlerinden daşlaşmagy hem gadagan etdi.

Diňe iki mübarek wahýa (Kuran we sünnette) düşünmekde özara birleşilende, agzalalyklar gidip bir ýere jemlenşiler. Emma olara düşünip akyň ýetirmede agzalalyklar bolsa, onda her bir fyrka (topar) özleriniň Kuran we Sünnete düşünip akyň ýetirşini ýeke-täk dogry düşüniş hasap edip, garşıydaşlaryny azaşan hem-de Kitap bilen Sünnetiň mazmunlaryny pozanlar diýip biler.

Şol sebäpden bu risalany ýazmagyň zerurlygy aýdyň ýuze çykýar. Sebäbi sahabalar hem-de olara oňat eýeren selefiň düşünjesini almak, sözlerine tabyn bolmak gerekdir. Çünkü olaryň düşünisi we akyň ýetirişi hak bolup her hili ýalňyşdan uzakdyr. Hüt şu jähtden Allah olary Öz Kitabynda öwýär, olardan razydygyny habar berýär hem-de olara jennetiň bardygyny wada edýär.

Allahdan şu işimi Özüniň belent şany üçin halys etmegini we musulmanlara peýdasyny ýetirmegini dileýärin. Şeýle hen Pygamberimiz Muhammede, maşgalasyna we onuň sahabalaryna Allahyň salawaty bolsun!

Ahmet Muhammet Nejjar 4 zulkada, 1430 hijri ý.

Selef sözüniň manysy

1) Selef sözüniň sözlük manysy:

“Selef” sözi arapçada: ýaş hem-de mertebe taydan öñe geçenler diýmegi aňladýar.

Araplaryň(sin),(läm) we(fä) harplary söz köki bolup, öñe geçen, ozan diýen manyny bildiryär.

Şoňa laýyklykda *selef* – ýaşap geçenler² diýmekdir. *Lisänül-arap*-da: “Selef: senden öñ geçen ata-babalaryň we garyndaşlaryň, senden ýaş we mertebe taydan ýokarda bolanlar”³ diýip bellenýär.

Ibn Esir(Allah oňa rehmet etsin): “Bir ynsanyň selefi diylende, özünden öñ ötüp giden atalary we garyndaşlary göz öñünde tutulýar. Şol sebäpden ilkinji döwrüň tabygynlaryna *salyh selef* diýlipdir.”⁴

Şulara ýakyn manyda Kuranda şeýle aýatlar bar: “**Bes, olardan soňkylar üçin olary selef (geçmiş) we görelde edip goýduk.**” (Zuhurf 43/ 56)

Ymam **Begawy**(Allah oňa rehmet etsin) bu aýatyň tefsirinde şeýle diýýär: “Selef ötüp geçen ata-babalar bolup, aýatyň manysy: ‘soňkylar öwüt alsynlar diýip biz olary ötüp geçenler edip goýduk’ diýmek bolýar.”⁵

Şu manyda Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi wesellem) gyzy Fatyma (Allah ondan razy bolsun) yüzlenip aýdan şu sözün getirmek bolar: “**Men seniň üçin oñat selefdirin.**”⁶

Ýokarky hadysda geçen *selef* sözünden ozalky diýen many göz öñünde tutulýar.

Newewi (Allah oña rehmet etsin) şol hadisyň manysyny düşündirende: “*Selef: öñde bolan* diýen manyny bildiryär. Ýagny, ‘men seniň öñüñdedirin’ diýmekdir.”⁷

2) Selef sözüniň adalgadaky (termin) manysy:

Selef sözi iki nukdaýy nazardan aýdylýar.

1-Wagt taýdan. Munda *selef* sözi belli bir döwürde ýaşanlar göz öñünde tutulýar. Alymlaryň “selef” sözini wagt taýdan düşündirmekde getiren kesgitlemeleri dürlü-dürlü bolup olaryň käbirleri şeýledir:

Birinji garayşa görä: *selef* diýip diñe sahabalara aýdylýar.

Kalşany bu pikiri gollap “*Tahryrul-makal min şerhir-risâle*” diýen eserinde ol şeýle nygtayár: “Salyh-selef: birinji döwürde ýaşanlardyr: ylymda çuňlaşanlar, Pygamberiň ýolunda ýöränler, onuň sünnetini aýap saklanlardyr. Allah olary Öz Pygamberiniň ýoldaşlary edip döredip, olary dinini dikeltmek üçin saýlady. Olar Allahyň ýolunda hak jihat etdiler...”⁸

Ikinji garaýşa görä: *selef* diýip sahabalara, şol sanda tabygynlara aýdylýar.

Raşyt ibn Sagd, ymam **Ibn Batta** hem-de **Gazzaly** bu pikirdedirler.

Ymam **Buhary** (Allah oña rehmet etsin) özünüň *Sahyhynada* “Bäbür-rukub alad-däbbet-sagbatı wel-fuhuleti minel-haýl” adynda bir bölüm açyp Raşyt ibn Sagdyň: “*Selef*, erkek atlary halardy, sebäbi bu has ýüwrük we has gaýratly bolýar” diýendigni belleyär.⁹

Hafyz Ibn Hajar (Allah oña rehmet etsin) şeýle diýyär: “Buharynyň ‘Raşyt ibn Sagd’ diýeni 113-nji ýylда (milady) dünýäden öten Makra’ (ýa-da Mukra) bolup ol Şamly *orta tabakadan*¹¹ bolan tabygyndygyny, şol sebäpden onuň ‘**selef**’ diýmegi “**özünden öñ öten sahabalar bilen tabygynlar**” manysyny aňladýandygyny nygtapdyr.

Ymam **Ibn Batta** (Allah oña rehmet etsin) şeýle diýyär: “Men sözümiň başında musulman doganlaryma Allahyň Kitabyndan, Resulynyň Sünnetinden ýapyşmaklaryny hem-de sahabalar we tabygynlar bolan pák selefe (*selef-i salyh*) tabyn bolmaklaryny ündäsim gelýär”¹²

Abu Hamyt Gazzaly (Alla oña rehmet etsin) *selef* sözi hakynda şulary belleyär: “Şuny oñat belle: ýiti ötgür kişileriň nazarynda hiç şek-şüphe bolmadık arassa hak ýol *selef* mezhebidir; ýagny, sahabanyň we tabygynyň mezhebi”¹³

Üçünji garaýşa görä: selef sahabalary, tabygynlary hem-de olara tabyn bolanlary öz içine alýan ilkinji üç asyra aýdylýar.

Ibn Teýmiye¹⁴ we **Şewkäni** bu pikirdedirler. Olar muňa delil hökmünde Abdulla ibn Mesgudyň şu hadysyny getirýärler: Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) şeýle diýdi: “**Ynsanlaryň ýagşasy meniň döwrümdir, ondan soñ olaryň yzyndan geljekler, ondan soñ olaryň yzyndan geljekler...**”¹⁵

Ibn Teýmiye (Allah oña rehmet etsin): “Hadysçylar diylende, üç asyrda ýaşan *selef* we olaryň yzyndan ýörän halaf (soňkylar) göz öñünde tutulýar”¹⁶ diýipdir.

Şewkäni (Allah oña rehmet etsin) şeýle diýyär: “*Sypatlaryň* delillerini zahyryna (gönümel daşky manysyna) almak pák (salyh) *selef*ni mezhebidir: ýagny sahabalaryň, tabygynlaryň we olaryň yzyna eýerenleriň”¹⁷

Dördünji garaýşa görä: selef diylende sahaba, tabygyn, tabygyna eýerenler hem-de tabygyna eýerenleriň ýolundan gidenler göz öñünde tutulýar.

Ibn Hybban (Allah oña rehmet etsin) es-Sykat¹⁸ atly eserinde bu pikiri goldaýar. O1 Büreýde Esleminiň (Allah ondar razy bolsun) şu hadysyna esaslanýar: O1 Allahyň Resulynadan (sallallahu aleýhi wesellem) şuny eşidendigini aýtdy: “**Bu ymmatyň ýagşylary meniň ýasaýan döwrümdir. Ondan soñ olaryň yzyndan geljekler, ondan soñ olaryň**

yzyndan geljekler, ondan soñ olaryñ yzyndan geljeklerdir..”¹⁹

Ýokarda agzalan garaýylardan belli bolþy ýaly selef sözi wagt taýdan üç ýagşy nesile aýdylýar, ýagny sahabalara, tabygynlara we taby-tabygynlara eýerener. Munyñ delili hezreti Pygamberiň (sallallahü aleýhi we sellem): “**Ynsanlaryň ýagşsysy meniň döwrümadir, ondan soñ olaryñ yzyndan geljekler, ondan olaryñ yzyndan geljekler ..**”²⁰ diýen sözüdir. Sebäbi şol döwürdäkiler ýagşylykda birinjilige, artykmaçlyga we uly mertebä eýe bolan adamlardyr.

Ýöne şu ýerde wagt nukdaý-nazaryndan getirlen bu kesgitlemä ýene bir şert goşmagy ýatdan çykarmzlyk gerekdir. Sebäbi şol döwürde hem birtopar bidgatçylar döräp *haryjjylar, kadarylar, mürjiiler* ýaly pyrkalar orta çykypdyr.

Goýulmaly bu şert bolsa: Kurana bilen Sünnete düşünip akyl ýetirmede sahabalara laýyk hereket etmeklikdir.

Bu meseläni ençeme alymlar aýdyp geçipdir. Olardan **Hafız Ibn Rejep**(Allah oña rehmet etsin) şeýle diýýär: “Hätzirki döwrümizde, yzyna düşülyän selef ymamlarynyň sözlerini ýazmagyň zerurlygy yüze çykýar...”²¹

Görlüsi ýaly **Ibn Rejep** şol döwürlerde hem bidgatlar bolany sebäpli, sözleri ýazymaly bolan selefi tanadanda herhaýsy bir selef diýmän “**yzyna düşülyän** (ýollaryna eýerilýän)” diýip şertlendiripdir.

Sefäriýi (Allah oña rehmet etsin) bu meselede şunlary aýdýar: “Selef mezhebi (ýoly) diýlende: mertebesi belent sahabalarynyň, olara oñat eýeren görünüklü tabygynlarynyň hem-de ýokary derejeleri ykrar edilen, dinde hormatlarynyň ululygy mälim bolan, sözleri nesilme-nesil öwrenile gelen, şeýle hem bidgatçylyk bilen günükärlenmeýän din ymamlarynyň ýoly-mezhebi göz öñünde tutulyar”²²

Bu şerte şu-da delildir:

Allah Tagala sahabalary öwüp olardan razydygyny aýdýar. Olara hiçbir şertsiz jenneti wada edýär. Emma olaryñ yzyna düşen tabygynlara bolsa, diñe sahabalara dogry-dürs eýermekleri şerti bilen jenneti wada edýär.

Allah (azze we jelle) şeýle diýýär: “**Muhajirler we Ensarlaryň birinjilerinden (yslamyýeti kabul edişlikde kesekileri) geçenlerden we olara ihsan bilen (ýagny, dogry-dürs) eýerenlerden Allah razy boldy, olaram Allahan razy (hoşal) boldular. Hem-de olar üçin astyndan derýalar akyp duran, olaryñ ebedi ýaşajak jennetlerini taýynlap goýdy. Ine, şu iñ uly utuþdýr**” (Toba 9/100)

Ibn Kayýym(Allah oña rehmet etsin) şeýle diýýär: “Bagtyýar eýerijiler iki topardyr: Olar garaşsyz eýerijiler bolup, Allah Tagalanyň şu aýatyna degişli bolanlardyr:

“**Muhajirler we Ensarlaryň birinjilerinden (yslamyýeti kabul edişlikde kesekileri) geçenlerden we olara ihsan bilen (ýagny, dogry-dürs) eýerenlerden Alla razy boldy, olaram Alladan razy (hoşal) boldular. Hem-de olar üçin astyndan derýalar akyp duran, olaryñ ebedi ýaşajak jennetlerini taýynlap goýdy. Ine, şu iñ uly utuþdýr**” (Toba 9/100)

Ine bular, özleri hakynda Allahyñ razylygy mese-mälim bolan kişiler bolup, olar Allahyñ Resulynyň sahabalary hem-de olara dogry-dürs eýerenlerdir. Bu eýerişlik meselesi diñe sahabalary gören kişilere degişli bolman, eýsem Kyýamata çenli olaryñ ýoluna eýeren ähli kişileri öz içine alýar. Tabygynlar diýip diñe sahabalary görenlere aýdylmagy adaty bir kesgitleme bolup, bu özlerinden soñky gelen nesillerden tapawutlandyrylsynlar diýip tapylan adalgadır (termindir). Ýogsa, sahabalaryny ýolundan ýörän herbir kişi tabygynyndır (eýerijidir), ondan Allah razydýr, ol hem Allahan razydýr.

Allah (Subhanahu we Tagala) bu tabyn boluşlygy (sahabalaryny yzyna eýerişligi) *ihsan* bilen ýagny, iñ gowy görnüşde dogry-dürslik bilen eýermek diýip şertlendirdi. Ýogsa bu, bir zatda olaryñ yzyna düşüp başga bir zatda-da olaryñ tersini etmeklik bilen emele gelip biljek şertsiz we umumy manydaky tabyg boluşlyk bolman, onuň içinde şol sanda ihsan hem bardyr. Sebäbi aýatdaky “bi-ihsänin” sözündäki (bä) harpy bu ýerde ýanyndan aýrylmazlyk” manysyny bildiryär. *Ihsan*; Allahyñ razylygyny we jennetlerini almakda yzyna eýermekligiň esasy şertidir”²³.

Şeyh Abdyrahman Sagdy(Allah oña rehmet etsin): “**hem-de (olara) ihsan bilen (ýagny, dogry-dürs) eýerenler...**” (Toba 9/100) diýen aýatyny tefsir edende: “ygtykatda, herbir sözde we amalda eýerenlerdir. Sebäbi olar ýazgarlyp käyýelmekden pæk bolup, olara öwgüleriň iñ aňyrsaý hem-de Allahan iñ belent mertebeler hasyl bolandyr”²⁴

Bu ýerden mälim bolþy ýaly, kişi eger Kitap we Sünnete akyl ýetirişlikde sahabalar bilen ylalaşmasa, onuň şol abraýly döwürlerde ýaşamaklygy, Allah tarapyndan öwülen selefden hasaplanmagy üçin ýeterlik bolmaýar.

2. Iman-akyda taýdan:

Bu ýerde iman-akydada sahabalar bilen (Allah olardan razy bolsun) ylalaşmaklyk hem-de olar bilen ugurdaş bolmaklyk

göz öñünde tutulýar we bu häsiyedäki adama **selefı** diýilýär.

Bu many ymam **Ibn Teýmiyäniň**: “Selef, sahabalardan, tabygynlardan hem-de hadysçylardan ybaratdyr”²⁵ diýen sözünden mälüm bolýar.

Ymam **Zehabi** (Allah oňa rehmet etsin): “Selefı diýip: selefiniň mezhebinde bolan kişä aýdylýar”²⁶ diýip belleyär.

Ibn Ebil-Yzz Hanafiy(Allah oňa rehmet etsin) *Akydatut-Tahawyýa* şerhiniň girişinde şeýle diýyär: “Bu kitaby, sözleyişleri babatda selefiniň ýolunu tutmak arkaly şerh etmegi ýüregime düwüp, olar bilen ugurdaş bolmak bilen olaryň arasyna goşulmaga çalyşdym. Belki-de olaryň hataryna goşulyp olardan hasaplanaryn we olaryň toparynyň arasynda haşr bolaryn”²⁷ diýip umyt edýarin”²⁸

Şeyh Muhammet ibn Salyh el-Useýmin(Allah oňa rehmet etsin) şeýle diýyär: “Häzirki günümüzde *selefilik* bolup bilermi?

Elbetde. Wagt taýdan selefilik bolmasa-da, ol *ynam-akyda selefiliğinin* boljagyny aýdyp bileris. Sebäbi selef wagt taýdan ötüp geçdiler. Emma olaryň selef boluþlary *ynam-akyda selefiliğidir*, has dogrusu akyda we amal selefiliğidir. Olar özlerinden soňky gelenlere görä selefdirler”²⁹

Şeyh Bekr Abu Zeýd(Allah rehmet etsin) şeýle aýdýar: “Pygamberlik ýolunda (sünnetinde) mäkäm duranlar özlerinden öñki ýağşy (salyh) seleflerine ýöñkelyär we olara: “selef we selefiler” diýilýär. *Selef* sözi bu ýerde “köneler” diýmeklik däldir. Şol sanda *halaf* sözi “soňkylar” diýen manyny aňlatmaýar. *Halaf* sözi eger (läm) üstün bolan ýagdayyında iki manysynyň birinde “talyh - ýaman” diýmek bolýar. Eger-de (läm) sakin bolup *Half* görnüşinde gelse, onda diňe “talyh - ýaman” diýmekden başga many bildirmeyär. Edil Allah Tagalanyň şu aýatynda aýdyşy ýaly: “**Olaryň yzlaryndan bir half (ýaman nesiller) geldi...**” (Merýem 19/59)

Şoňa görä, *selef* sözi bu ýerde : ýağşy selef (selef-i salyh) diýen many bildirýär. Bu sözüň şertsiz (mutlak) manyda ulanylanda: “sahabalaryň (Allah olardan razy bolsun) yzyna düşen herbir kişi, hatda şol kişi häzirki döwürde ýasaýan hem bolsa” diýen manyny bildirýänligi şoňa delil bolup durýar.³⁰

Bu aýdylanlardan “*selef*” adalgasynyň (termini) iki jähtden ýagny *wagt* we *akyda* taýdan ulanylýandygy mälüm bolýar. Şol sebäpden wagt taýdan ýağşy selef bilen ugurdaş bolan herbir adam, giçki döwürde ýasaýan hem bolsa ol akyda taýdan selefden hasaplanýar.

Selef degişli bolmaklyk şerigata laýyk hem-de uly abraýdyr.³¹ Ymam **Ibn Teýmiye** (Allah oňa rehmet etsin) şeýle diýyär: “Selef mezhebin (ýolunu) aşgär öňe süren, özünü şolaryň ýoluna degişli saýyp, olaryň hataryna goşulan adam hiç aýyplanmaz. Gaýtam, onuň bu bolşy bir agyzdan gollanmalydyr. Sebäbi selefiniň tutan ýoly hakdan başga zat däldir”³².

Sahabalar döwründe bolmandyr diýip *Selefiiýe* diýen adalgany şeýle hem selefe degişli bolmaklygy bidgat hasaplamaňklyk dogry däldir. Çünkü sahabalar döwründe bu sözi utanmaga zerurlyk ýokdy. Haçan-da dürli-dürlü pyrkalar döräp herbir pyrka özünüň Kur'an we Sünnete laýyk hereket edyändigini öňe sürmäge başlan mahaly ehl-i sünnet (sünniler), Kur'an we Sünnete ters gelýän şol toparlardan tapawutlanmak üçin özüne bir at almaga mejbur boldy. Şonda olar *ehl-i hadys*, *ehl-i sünnet* wel-jemagat şeýle hem selefiler diýen ady aldylar.

Eger-de kimdir biri: Beýik Rebbimiziň Kurany Kerimde:“**Ol size mundan ozal musulman diýip at berdi**” (Haj 22/78) aýdyşy ýaly biz näme üçin özümize musulman adymyzdan başgada, Ähli-Sünnet wel-jemagat ýa-da Selefiiý diýip atulanýarys? diýen sorag bermegi mümkün.

Jogap: Hawa diňe musulman ady dakardyk, eger-de fyrkalar ýaýrap köpelmezinden öñki birinji asyrda ýasaýan bolsak. Ýöne haçan-da fyrka we toparlardan dürli künjege ýaýrap başlap özlerini musulman hasaplap ugran wagtlary *halas bolujy* pyrkanyň (fyrkaýy näjiýe) *heläk bolujy pyrkalardan* tapawutlanmagy zerurlygy ýüze çykdy.

Şol sebäpden selefe (ähli-sünnde) degişli bolmaklyk diýmek Allahyň päklän kişileriniň hataryna goşulmak diýmekdir. Sebäbi olaryň *yjmaglarynyň*³³ tersine gitmek bolýan däldir. Şonuň üçin selefe ýöñkelmeklik şerigat taýtan dürs we abraýdyr.

Ýazyjy: Ahmet ibn Muhammet ibn Sadyk Nejjar.

Arapçadan Türkmençä terjime: Allahyň rahmetine mätäç bende.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

1-Wahy – Alladan inýän perman, Kur'an we Sünnet.

2-Ibn Färis, Mugjemu mekaýysyl-luga, (3/95).

3-Lisänül-arap (6/330-331).

4-en-Nihäye fiý garybyl-hadisy wel-eser, (2/390).

5-Begawynyň tefsiri, Megalimüt-tenzil, (7/218).

6-Buhary, Kitabül-isti'zän, bap: Men näjä beýne ýedeýin-näs welem ýuhbir bisirri sahibih fe izä mäte ahbara bih (sah.1094)(hadys 8562), Müslim, Kitäbü fezaýylı-sahaba, bap: min fezaýyly Fatymati bintin-Nebi (sah.1078) (hadys 6314).

7-Minhäjü şerhi Sahyhy Müslim, (15/225).

8-Bu kitapça golýazma bolup, ýokardaky ondan getirlen sözler, Şeýh Süleým (Selim) Hiläliniň «Limäzä yhtar tel menhejes-selefî» diýen kitapçasyň üsti bilen ýetirildi. (sah. 31).

9-Buhary, Jihäd we-seýr kitabynda **taglyk** ýagdaýynda getiryär (sah.473).

10-Fethul-bäri (6/82).

11-Orta tabakadan – ýagny, orta ýaşly tabygynlar.

12-el-Ibäne an şerigatil-fyrkatın-näjiye (1/212-213).

13-Iljämül-awam an ylmyl-keläm (sah.53).

14-Der-ü tegaruzyl-akl wen-nakl aty eserinde bolşy ýaly (1/207) Ibn Teýmiye kähalatlarda Ymam Ahmedî we onuň döwürdeşlerini hem selefiň içine salan ýeri bardyr.

15-Buhary, Kitäbü fezaýyly ashabin-nebiý, bap: Fezaýylu ashabin-nebiý (sah.612) (hadys - 3651), Müslim, Kitäbü fezaýylı-sahaba, bap: Fezaýylus-sahaba sümmelleziýne ýeluwnnehüm, sümmelleziýne ýeluwnnehüm (sah.1111) (hadys.6472).

16-Mejmugul-fetäwä, (6/355).

17-et-Tuhaf fiý mezähibis-selef, (sah.62).

18-(8/1).

19-Ahmet, el-Müsned (sah.1694) (hadys - 23412), Ibn Ebi Şeýbe, el-Musannaf (6/405) (hadys - 32414). (Emma bı rowaýatdaky dördünji döwürde geljekler baradaky böleginiň sahyhlygynda şüphe bar).

20-bu rowaýatyň çeşmesi mundan öñ görkezildi.

21-Fazlu ylmys-selef ala ylmyl-halaf. Ibn Rejebiň risalalar ýygyndysynda (3/24).

22-Lewämigul-enwar (1/20).

23-Er-Risäletüt-tebukiýye, Ibn Kaýýymyň risalalar ýygyndysyndan (59-60).

24-(sah. 400)

25-Der-ü tearuzyl-akl wen-nakl (4/95), ýene seret: Şemsüs-Selefî Afgany, Adaül-mätüridiýye lil-akydatis-selefîýye (2/362-363).

26-Siýerü Aglamin-nübelä (21/6).

27-Haşr bolmak – Kyýamat günü hasap we sorag üçin Allanyň huzurynda topar-topar bolup jemlenmek.

28-Şerhul-akydatit-Tahawyýá (sah.77).

29-Şerhul-akydatis-Sefäriýniýye (sah.19-20).

30-Hukmul-intimä ilel-fyraky wel-ahzab (sah.36).

31-Bu barada seret: Şeýh Ybraýym Rahyýly, Mewkyfu ehlis-sünneti wel-jemaga min ehlil-ehwäi wel-bideg (1/62-64). Dok. Muhammet Bäkerim, Wasatyýýatu ehlis-sünne beýnel-fyraky (sah.109-116).

32-Mejmugul-fetäwä (4/149).

33-Yjmag – Allanyň Resulyndan soňky döwürlerde herhaýsy bir amaly meseläniň şerigat hökmi babatynda musulman müjtehitleriniň agzybirlikli kararlary.